

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 771 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מר"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 645 שנה י"ד העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל כ"ט תשרי תשפ"ד

999 תפ"ד

נח - תוכן ענייני הפרשה

- א. תולדות נח, ציווי ה' על בניית התיבה, סדר המבול, סדר יבושת המים מעל פני האדמה, ה' מצוה את נח ובני ביתו לצאת מן התיבה.
- ב. קרבנו של נח, וברכת ה' לנח ולבניו.
- ג. איסור אכילת אבר ודם מן החי, מצות פרו ורבו ושאר שבע מצוות בני נח.
- ד. מראה הקשת בענן והבטחת ה' - ברית עולם - שלא יהיה יותר מבול בעולם (ט, ח-ז).
- ה. נח מְשַׁתָּכֵר באוהלו, מעשה חם, שם ויפת מכסים את נח בכבוד, נח מקלל את חם ומברך את שם ויפת לדורות.
- ו. משפחות בני נח וצאצאיו-יסוד ל-70 אומות העולם (י, א-ב).
- ז. דור הפלגה (בנית מגדל בבל, והעונש) (יא, א-ט).
- ח. תולדות בני שם עד אברהם (עשרה דורות מנח ועד אברהם).
- ט. יציאתו של אברהם אבינו מאור כְּשֵׁדִים לכיוון ארץ כנען.

פוחתת הפרשה (ו, ט): "אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ, נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ."

וברש"י: יש מרבותינו דורשים לשבח ויש דורשים לגנאי, שאם היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום.

ובמדרש רבה (לט) שאם היה בדורו של משה ושל שמואל לא היה נחשב לצדיק.

וצריך ביאור, מדוע מדמים את נח דוקא לדורו של אברהם, משה ושמואל, מה היה מיוחד בהם שלא היה בנח?...

ב'זוהר' הקדוש כתוב שהיה טענה על נח שלא הוכיח את דורו. וקשה, הרי הגמרא (בסנהדרין קח.) אומרת שכל השנים שָׁנָח בנה את התיבה הוא הוכיח אותם, ואמר להם עשו תשובה ואם לאו הקב"ה מביא עליכם מבול ומקפה נבלתכם על המים כזיקין.

שאלה נוספת שצריכה להישאל, איך יתכן שנח מוכיח אותם במשך מאה ועשרים שנה ואף אדם אחד לא חזר בתשובה?...

בספר "שמחת אליהו" כתב ליישב דהנה כאשר אדם רוצה להוכיח את חברו ישנן שתי דרכים, האחת - להראות לו את הדרך היפה שבעבודת ה' ומה גודל מעלתה ושכרה, והדרך השנייה היא "הפחדה" - אם לא תחזור בתשובה יצלו אותך בגיהנום... והוא גם טורח להסביר כמה "מעלות" יש בתנורים שם, ואיזה יסורים מחכים לו בעולם הזה...

זוהי החילוק בין נח לאברהם, משה ושמואל. הם הראו לעם את הדברים החיוביים כדי שיעבדו את ה', וזה היה מתקבל על דעת האנשים, אברהם היה מכניס את האורחים ומספק להם אכילה, שתיה ולינה. משה רבינו היה מוכן למסור את הנפש שלו כדי להציל את העם, ואצל שמואל כתוב (שמואל א, ז, טז) שהיה עובר מעיר לעיר ומכרך לכרך כדי ללמד לעם דעת וכל זה בדרכי נועם, ואילו נח היה כל המאה ועשרים שנה מוכיח אותם שיהיה מבול ולא ישאר מהם כלום. וזו התביעה שכותב הזוהר שהיתה על נח שלא הוכיח את בני דורו, היינו שלא הוכיח אותם כדבעי, ומובן לפי זה איך זה שנח לא הצליח להחזיר אף אחד בתשובה.

ובזה אפשר לפרש את המחלוקת של רבותינו הדורשין לשבח, פירוש, כל הדרשות שלהם, שבהם מוכיחים בני אדם זה "לשבח", שמראים את השבח והשכר של קיום תורה ומצוות ומעלתם, ויש דורשים לגנאי, פירוש, שכל הדרשות שלהם זה "לגנאי", שמראים לאנשים את הרע והעונשים שיקבלו אם לא יעבדו את ה', ואילו היה בדורו של אברהם שהיה מקרבם ומכניסם תחת כנפי השכינה בדרכי נועם ובקרבה מיוחדת, ובהכנסת אורחים, וגדולה לגימה שמקרבת את הרחוקים, ולכן אילו היה בדורו של אברהם, לפי עבודת אברהם לא היה נחשב לכלום.

מכאן נלמד מהי הדרך שרצוי להוכיח, ובדורנו - אם בכלל ראוי להוכיח. ואולי כדאי בכלל לא להוכיח ולנסות לקרב את האנשים מתוך אהבה וחיבה, ולא בדרך של להיות 'חמורי סבר', אמנם גם בחינוך ילדינו הורו לנו רבותינו לחנך על פי - בדרך של ימין מחבתקת ושמאל דוחה. ואנו נוסף שהתמורות שקרו בדור האחרון רצוי לחנך בדרך של ימין מקרבת מתוך אהבה וחיבה. ונשא תפילה שלא תקרה תקלה על ידינו בחינוך ילדינו. ונזכה לביאת משיח צדקנו, בב"א.

"מְלֵאָה הָאָרֶץ חָמָס" (ו, יג) - לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל

מה ביאור העניין? מדוע מחמת עוון שכזה, שלכאורה מצאנו עבירות חמורות ממנו, נחתם גזר דין שמעולם לא היה ולא יהיה כמוהו - מחיית כל היקום מעל פני האדמה?

המהרש"א (בסנהדרין) והמהר"ל מסבירים, שלמעשה הגזר דין על דור המבול היה על מה שמפורש בתורה: "כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דְּרָכָו עַל הָאָרֶץ" (ו, יב) - על עריות ושפיכות דמים, אך חתימת גזר הדין - חותם זהו דבר סופי שאי אפשר להחזיר - הוא ע"י הגזל. וכמובן שצריך להבין כל כך למה.

המהר"ל מבאר יסוד שמרומז בדברי הרמב"ן: **גזל הוא השחתת עולם, אין משא ומתן מתוקן וחיים סדירים בעולם.** זו הפקעת המצב הנורמלי שבו הקב"ה רוצה לנהל את עולמו, וממילא אי אפשר להשאיר כזה מקום. וכמו שרש"י אומר בסוף הפרשה שדור הפלגה למעשה היו גרועים מדור המבול, ואותם הקב"ה השאיר ופיזר בעולם ומהם נבנה העולם אחר כך, ומדור המבול לא נשאר מאום, כי הגזל חמור בהרבה. וכשאי אפשר לנהל עולם, ממילא חרב העולם.

המהר"ל אומר עוד, שגזל הוא דבר קשה, כי הנגזל דורש את מה שמגיע לו.

רבי ישראל סלנטר זצ"ל עומד על הלשון 'מְלֵאָה הָאָרֶץ חָמָס' הרי היתה גם גזילה רגילה, ולא כל הארץ מלאה חמס, אלא, שהנגזלים היו צועקים יותר ממה שבאמת גזלו מהם, כדי שידונו את דינם באופן יותר חמור, ולמעשה הנגזלים גם היו גזלנים לעניין זה. ומכאן מוסר השכל עבורנו, כדי שהעולם יעמוד על תיקונו וחלילה לא תהא השחתת עולם, עד כמה יש להיזהר בדברים הנוגעים לממון, שעלולים לגרום להשחתה גדולה. רבי ישראל סלנטר זצ"ל אמר, כי ה'חושן משפט' 'שלו' מכיל הרבה יותר כרכים, כי הוא מוציא הרבה חידושי דינים למעשה, ובכך נוספות אצלו הרבה הלכות לא ידועות. **ובאגרת המוסר** כתב: 'וכל שעל פי דין אין הדבר שלו, זה בכלל גזילה'.

וכתב ה'מגיד תעלומה' (לבעל ה'בני יששכר' זצ"ל): 'והנני מעיד כי ראיתי בעיני צדיקים גדולים אשר יראתי לגשת אליהם, וכאשר באו לידי ניסיון והשתדלו להשיג ממון, נתרקנו מכל וכל ואיבדו מעלתם'.

[רבי מאיר גרוס שליט"א]

נפש. סלקו אותו מכאן, תשלחו אותו לבית חולים לחולי נפש! האיש שהיה בבית החולים לחולי נפש מספר שבועות, ולאחר מכן בדק אותו רופא, אישר שהוא בריא בנפשו ושיחרר אותו מבית החולים.

היהודי זכה להינצל מן המלחמה ולהאריך ימים, וכשהיה מספר את הסיפור לנכדיו וניניו, היה מוסיף ואומר: "בתחילה היה נראה כאילו תפילת המנחה עומדת להביא עלי מוות ודאי, אבל האמת היא שהתפילה הצילה את חיי, בזכותה לא נהרגתי, כמרבית החיילים שהיו אתי באותה 'שיחת מוטיבציה' של הגנרל!" [שש באמרתך]

“וְאַךְ אֶת דַּמְכֶם לְנַפְשֵׁיכֶם אֲדַרְשׁ מִיַּד פֶּלַח חִיָּה אֲדַרְשְׁנִי” (ט, ה) - סיפור מדהים

על פסוק זה מבאר הרמב"ן: שתהיה הנקמה בשופך הדם על ידי חיות.

בעיר רבט שבמרוקו היה גוי עשיר ונכבד שהיה שונא ישראל גדול. היה הגוי מתפאר כי מעולם לא נטמא במגע יהודי, ופיו היה תמיד מלא חרפות נגד ישראל. היהודים סבלו ממנו רבות. פעם עבר הגאון הצדיק רבי יששכר אצורף זצ"ל (ראש הישיבה, אב"ד ורבה של סאלי) ברחוב הגויים, בצד ביתו של אותו שונא ישראל, כשלפתע פתאום זינק מולו כלב שוטה ענק.

בראות רבי יששכר את הכלב, נבהל עד מאוד וזעק בקול גדול: 'ה' הושיעה! בשמוע הגוי העשיר את הצעקה, יצא החוצה מחצרו כדי לראות מה אירע, לא הספיק לצעוד צעד אחד, והכלב התנפל עליו וקרע את לחייו לגזרים, הפילו לארץ והחל לנושכו בכל גופו.

הגויים מיהרו לנסות להציל את אותו עשיר, התקבצו חמושים במקלות והיכו את הכלב, אלא שבהכותם את הכלב פגעו המכות גם בגוי, וימותו שניהם...

רבי יששכר נמלט מהמקום, ואותו היום היה עושה לצום ותפילה מדי שנה, וכל ישראל אמרו (משלי יא, ח): "צדיק מצַדֵּה נַחֲלֵץ וַיָּבֵא רֶשַׁע תַּחֲתָיו!" והערבים הודו על כרחם ואמרו אמן... ("נחלת אבות").

לימים, עלה רבי יששכר אצורף לארץ ישראל, וכיהן כמנהיג וראב"ד עדת המערביים בירושלים. [נר לשבת]

“וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ שְׂרָצוּ בְּאֶרֶץ וּרְבוּ בָּהּ” (ט, ז)

מדוע בירכם הקב"ה פעם נוספת בברכת 'פרו ורבו'? פירש רש"י: 'לפי פשוטו, הראשונה - לברכה, וכאן - לציווי.'

לעיל הקב"ה בירך אותם שיפרו וירבו, ואילו בפסוק זה אמר להם הקב"ה בלשון ציווי, במובן של קיום מצוה - חובה, שיעסקו בפריה ורביה.

אך ברד"ק מבאר: יוצאי התיבה - נח, בניו ונשותיהם - היו מעטים, ומהם אמור היה העולם להתרבות. על כן כפלה התורה לשון זו ובירכם הקב"ה פעם נוספת.

וכתב הסו"ר: הדגש בפסוק זה הוא על המילה 'פרו ורבו שרצו בארץ'. לאחר ששהו בתיבה ונאסר עליהם (גם על בעלי החיים) להתרבות, אמר להם הקב"ה שהאיסור הסתיים, ומעתה רשאים (ואף מצטווים על כך) להתרבות בארץ.

הרמב"ן מבאר: הקב"ה מחזק אותם, מעבר לקיום המצוה הבסיסית. נוסף על כך, לעיל ציווה אותם על יישוב הארץ, ריבוי מספרית של בני אדם ובעלי חיים, ואילו בפסוק זה מורה להם הקב"ה לרבות בארץ, להתיישב בכל הארץ, ולא רק באזור אחד.

משמעות המילה ריבוי, ריבוי ביישוב הארץ.

ה'חזקוני' כתב ביאור נוסף: הברכה הראשונה נאמרה רק לאדם, השניה נאמרה לשאר הבריות. [תורתך שאלתי]

“אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלַּךְ נַח” (ו, ט) - ללכת עם האלוקים גם בשעת הסתר פנים - סיפור

בזמן שזוכה אדם להנהגה של מידת הרחמים, קל לו ללכת עם הקב"ה. כאשר הבריאות טובה, והפרנסה ברווח, ויש נחת מהילדים, לא קשה להיות בעל אמונה. אך הגדלות האמתית היא לדבוק בקב"ה גם כשמידת הדין שולטת, ויש חושך, צרות וקשיים, והאדם לא רואה הצלחה במעשיו - ובכל זאת הוא לא מהרהר ולא מערער, ח"ו, אלא דבק בבורא יתברך באמונה ובאהבה.

זאת היתה גדולתו של נח - "אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלַּךְ נַח", גם בזמן ששלטה מידת הדין, המשיך הוא לדבוק בקב"ה בכל כוחו ומאודו. בזכות הנהגתו זו, זכה להיות "איש צדיק תמים", ובזכותה יש קיום לכל העולם. בזכותה זכה נח לשלוש מאות וחמשים שנה של חיים אחרי המבול, ויצאו ממנו שבעים אומות.

סיפר רבי צבי נקר (מח"ס "אמונה שלמה") סיפור ששמע מרבי, ששמע מזקן מופלג, שהוא בעצמו היה בעל המעשה: כשפרצה מלחמת העולם הראשונה, תפסו השלטונות הרוסיים אותו ואת כל האזרחים שיכלו לתפוס, כדי לשלוח אותם כחיילים לחזית מול הצבא הגרמני.

הצבא הרוסי היה פרימיטיבי וחלש, וכלי הנשק של חייליו היו מיושנים. ולא זו בלבד, אלא שרבים מהחיילים לא צוידו כלל בכלי נשק, ונתנו להם רק סכינים וחרבות כדי להילחם מול הגרמנים, שהיו מצוידים במכונות ירייה ובתותחים, והיו טובחים בהם בלי רחם.

מה עשו הרוסים? הם השתמשו בחיילים ובאזרחים שלהם כבשר תותחים. לקחו קבוצה של עשרת אלפים חיילים ומגוייסיים טריים, ושלחו אותם להילחם נגד הגרמנים.

הם שיערו שהגרמנים יהרגו ששת אלפים או שבעת אלפים מאנשיהם, אך הארבעת אלפים הנותרים יגיעו אל הגרמנים ויהרגו בהם עם החרבות והסכינים. מובן שרבים מאותם ארבעת אלפים ייהרגו אף הם בקרב, אך הם יצליחו לגרום תוך כדי כך לאבידות גם אצל הגרמנים.

היהודי בעל המעשה, שהה עם עוד אלפי מגוייסיים בעל כרחם במבנה שהוחרם על ידי הצבא הרוסי.

הם עמדו להישלח אל החזית, והמתינו רק לבואו של גנרל שאמור לשאת בפניהם נאום תעמולה נלהב כלי לחזק בהם את המוטיבציה להקריב את עצמם למען רוסיה.

אותו יהודי ידע, שאין כמעט ספק בכך שיהרג תוך שעות ספורות. הוא החליט להתפלל תפילת מנחה, אולי בפעם האחרונה בחייו. בעודו מתפלל, לא ראה ולא שמע מה נעשה סביבו. תוך כדי כך הגיע הגנרל, וכולם נעמדו, הצדיעו וחלקו לו כבוד גדול. רק היהודי עמד בצד ולא התייחס כלל אל הגנרל. הגנרל כעס מאוד. הוא שאג פקודה, ושני חיילים תפסו את היהודי והשליכו אותו לכלא, כדי שישב שם עד שייערך לו משפט צבאי. הוא ידע שמדובר בגזר דין מות. ההתנהגות שלו נחשבה כמרד בעיצומה של מלחמה, ובנסיבות כאלו - אין סנגורים ואין עורכי דין.

אותו יהודי לא אמר לעצמו חס ושלום: 'זו תורה וזה שְׂכָרָה? ענש מוות על תפלת מנחה?!... אלא אמר לעצמו, 'לא משנה מה אומר או לא אומר לשופט בזמן המשפט, בכל מקרה יהרגו אותי. אתפלל לה' גם במהלך המשפט!'

כאשר הובא לפני השופט הצבאי, שאל אותו השופט, "מה השם שלך, חייל?" הוא ענה: "לְמַנְצַח מְזִמּוֹר לְדוֹד" (תהלים כ). שאל השופט: "מה הדרגה שלך?" והוא ענה: "יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה יִשְׁגָּבְךָ שֵׁם אֱלֹקֵי יַעֲקֹב".

"מה יש לך לומר להגנתך? והוא אמר: "יִשְׁלַח עֲזָרְךָ מִקִּדְשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדְךָ"...

אמר השופט: "אין עם מי לדבר... החייל הזה משוגע, חולה

כשעלה משם לארץ ישראל לימד בתלמוד תורה של חסידות סאטמר, ולאחר מכן מונה לדיין בפתח תקווה לצידו של רבי ראובן כץ. משם המשיך מחיל אל חיל והתמנה לדיין בבית הדין הגדול בירושלים.

מרן לא הניח את חלק הקבלה בתורה, ובמשך תקופה היה לומד קבלה עם הרב מרדכי שרעבי באופן אישי.

בעצת רבו הגאון, רבי עזרא עטיה, ניאות לקבל עליו את התפקיד הכבד, ובשנת ה'תשכ"ט נבחר לכהן כרב ראשי בעיר תל אביב יפו. שם תיקן וחזק את יסודי הדת והרביץ תורה לאלפים.

בתאריך ז' בחשוון ה'תשל"ג נבחר לכהן כרב ראשי לישראל וראשון לציון. במשרה זו טרח והשפיע מרן יומם ולילה על חיזוק היהדות ושמירת המצוות בארץ ובעולם כולו. ללא חת ומורא וביגיעה עצומה הוציא פסקי הלכה, גם בעניינים שרבים נמנעו מלעסוק בהם. הוא הִרְבֵּה לכתת את רגליו במסעות חובקי עולם בכל מקום אשר תדרוך בו כף רגלם של יהודים, וחזק וליכד אותם סביב תורתנו הקדושה.

גם לאחר סיום כהונתו כהראשון לציון המשיך והרביץ תורה לאלפים ולרבבות ביתר שאת וביתר עוז עד סוף ימיו. ונקרא בפי כול: "מרן פוסק הדור".

גם בזמנים הטרוידים לא זנח את חלק הכתיבה והוציא לאור למעלה מחמישים ספרים מלאים וגדושים בכל מכמני התורה, וכתובים כמו "סולת נקיה" - המובנת לכל אחד.

רבבות נשענים עליו ושותה בצמא את דבריו, ופסקיו - אשר נלמדים מידי יום בבתי המדרש.

בבואנו לכתוב על מרן זצוק"ל, עלינו לדעת שאין השכל יכול להעריך ואין הדף יכול להכיל את עוצם גדולתו ותוקף קדושתו. אך זאת נדע נאמנה, שבין שלל מידותיו והליכותיו העצומות בלטה במיוחד אהבתו האין סופית לתורתנו הקדושה, ומשחר ילדותו ועד פטירתו היה הא עטרה לראשו. מרן קיים את מאמר התנא אבות (ה, כב): "הִפְּךָ בָּהּ וְהִפְּךָ בָּהּ... וְסִיב וּבָלָה בָּהּ, וּמָנָה לֹא תִזְוַע, שְׂאִין לָךְ מִדָּה טוֹבָה הֵימָנָה". זכותו תגן עלינו, אמן.

מרן אחוז שרעפים - סיפור מדהים

מחזה מדהים של שקיעות מרן בלימוד סיפר הגאון רבי רפאל כהן שליט"א, ראש מוסדות יתד התשובה בצפת, על מה שראו עיניו לפני כשלושים שנה, שמרן הזמין אותו לביתו לאיזו התייעצות בעניין מסוים, ובשעה שהגיעו, כמובן שמרן זיע"א היה רכון על ספרו ולומד.

כשראתה אותם הרבנית מרגלית ע"ה, פנתה אל מרן זיע"א ואמרה לו: "הגיעו מצפת", אך מרן לא שמע והמשיך ללמוד, חזרה ואמרה "הגיעו מצפת", ומרן לא שמע, שוב חזרה ואמרה "הגיעו מצפת", ושוב מרן לא שמע, הוא שקוע בלימודו. רק בפעם הרביעית שמע אותה מרן והורה לה להכניס אותם. כשנכנסו, ראו איך שמרן פונה לעברם ומסתובב בכסאו כשעיניו עדיין בתוך הספר, כאדם שקשה לו הניתוק מצינור החמצן שלו, עד שהתיק את עיניו מהספר, סגר אותו, ואמר להם: "ברוכים הבאים..."

לאחר שסיימו לדבר בעניין שלשמו באו, ונפרדו ממנו לשלום, ירדו למטה. והנה הם רואים שגם הנהג של מרן יורד במדרגות, ואחריו יורד מרן. הנהג הזדרז לפתוח את הדלת למרן שיכנס, והנהג עצמו נכנס למקום הנהג והמתין שהרב יכנס וישב ברכב. אך מרן שראשו עדיין היה שקוע בתלמודו, עבר את הרכב ולא נכנס, כשראה כך הנהג, יצא מהרכב, תפס את מרן וכיוון אותו לשוב אל הרכב, ושוב נכנס הנהג למקומו והמתין למרן. אך מרן מרוב שקיעותו בלימוד שוב עבר ליד הרכב ולא נכנס, אלא המשיך הלאה בכיוון ההפוך. בינתיים ירדה הרבנית וראתה שהדלת פתוחה ומרן לא שם. מיד הורתה לנהג להכניס את הרב, ואז הלך הנהג תפס בידו את מרן זיע"א, וממש הכניס אותו לרכב.

כל מי שראה מחזה נורא הוד זה, הרגיש שהוא רואה ספר תורה מהלך! [באהבתה תשגה תמיד עמ' קכד.]

ברובע היהודי בבגדד חיו יחדיו חיי קדושה וצניעות רבי יעקב ומרת ג'ורג'יה עליהם השלום. רגיל היה רבי יעקב להתפלל תפילת שחרית עם הנץ החמה, לקרוא את חוק לימודו בספר "חוק לישראל" ולצאת למלאכתו, מלאכת הצורפות, שהיה עוסק בה באמנות רבה.

בלילותיו היה קובע עיתים לתורה כשעתיים תמימות. נוסף על כך שימש כשליח ציבור וקורא בתורה. בליבו יקדו אהבת תורה ויראת שמיים טהורה, שהיו באות לידי ביטוי יוצא דופן ביום שמחת תורה, עת אשר היה שר בקולו, רוקד ומפזז בכל עוז לפני ספרי התורה, וְכִשְׁכְּלוּ כוחותיו נח לרגעים אחדים ושוב המשיך בריקודים בשמחה גדולה כאדם המכניס את בנו לחופה.

זיכה הקב"ה את בני הזוג, וביום י"ב בתשרי שנת ה'תרפ"א נולד בשעה טובה בנם הבכור, וייקרא שמו בישראל "עובדיה יוסף"; עובדיה על שם סבו הקדוש ורבי עבדאללה סומך זצוק"ל, ויוסף על שם גאון עוזנו רבנו יוסף חיים ע"ה.

בשנת ה'תרפ"ד, כשהיה הילד עובדיה כבן ארבע שנים, עלתה המשפחה לארץ ישראל והתיישבה בירושלים.

שם נשלח הילד לתלמוד תורה "בני ציון", עלה ונתעלה והקדיש את זמנו לשקידה וליגיעה עצומה בדברי התורה.

גם בזמני ההפסקות ובזמן הקצר שבין שיעור לשיעור היה שוקד על תלמודו באופן מקורר השתאות, ובכל פעם שהתחדש לו חידוש היה מקפיד לכותבו מיד במחברת מיוחדת שהיתה לו לכך. ויהי כי גדל הנער, שלחו אביו אל הישיבה המעטירה "פורת יוסף", ואכן עשה חיל בלימודו, גמע בשקיקה את דברי התורה, עמל וטרח כדי להבין ולכוון לאמיתה וזכה לקבל את כתרה.

ובינתיים, לרבי יעקב היתה חנות מכולת קטנה בשכונת בית ישראל, שממנה התפרנס בדוחק. הוא ניסה להתמודד בעצמו ולתפעל אותה לבדו, אך משראה שהדבר בלתי אפשרי ביקש מבנו רבי עובדיה שיהיה לו לעזר בעבודתו כדי שיוכל להמשיך לפרנס את ביתו.

עובדיה הצעיר הגיע לחנות, אך היות שנפשו חשקה בתורה ביקש גם שם להציל את הזמן ללימוד התורה הקדושה, ובכל פעם היו הלקוחות נדרשים להפריע לו כדי שייקח מהם את התשלום עבור המוצרים. כמו דג שהוצא מן המים, כך הרגיש כשנאלץ מכורח המציאות לצאת מים התלמוד.

לאחר זמן מה ביקש הגאון רבי עזרא עטיה מרבי יעקב שייאות להחזיר את בנו לספסל הלימודים. לשאלת רבי יעקב כיצד יסתדר לבדו בחנות, ענה לו רבי עזרא שהוא יישאר שם בחנות ויעזור במקומו, העיקר שישלח את בנו ללמוד תורה. כך חזר מרן אל שמחת ליבו - התורה הקדושה.

את ימיו ולילותיו העביר בעמלה של תורה. שם, בין מילותיה הצרופות של הגמרא, טור ובית יוסף, סלל לעצמו ביגיעה אין סופית את דרך המלך בפסיקה ההלכתית לאורו של מרן רבנו הגדול רבי יוסף קארו זצוק"ל, בעל ה"שולחן ערוך". בגיל 17 בלבד כבר הוציא את ספרו הראשון, ובשנת תש"ד נישא לרבנית מרגלית, בתו של רבי אברהם פטאל, שהיה מחנך את ילדי ישראל ובקי גדול בתורה.

לאחר הנישואין חיו מרן ואשתו חיי עוני ומחסור גדול, אך עשו זאת ברצון ובשמחה רבה למען התורה, הטובה מכל סחורה. יחד חינכו את בניהם לתורה וליראת שמיים טהורה. בגיל צעיר כבר הוסמך לרבנות ולדיינות והשיב לשאלות שהופנו אליו ממקומות רבים.

בשנת תש"ז התבקש על ידי ראש אב בית הדין במצרים לבוא ולהנהיג את בני הקהילה. הראשון לציון הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל הפציר בו שיקבל עליו את השליחות לטובת הכלל. לאחר הפצרות מצד רבנים גדולים ירד מרן למצרים כדי להחיות מחדש את החיים היהודיים על פי ההלכה, שהלכו ונשתכחו במשך הזמן. הוא כיתת את רגליו כדי להשמיע להם שיעורי תורה ודרשות, תיקן תקנות ופעל רבות, אך קושי וסבל רב היו מנת חלקו, גם מצד השלטונות וגם מצד האנשים, שאף ניסו להתנקש בו...

מי גומר את האוכל - סיפור

סיפר בנו הגאון הרשל"צ רבי יצחק יוסף שליט"א: "זוכר אני את השעות הרבות שבהן שקד על חיבורו 'ביע אומר', משעות הבוקר עד אחר הצהריים, כשבני המשפחה נאלצו לנתקו בכח מספריו כדי שיטעם משהו לארוחת הצהריים. אמא, שחרדה לשלומי, נאלצה לא אחת לכבות את החשמל בחדרו, כדי שישב לסעודתו".

מנהג קבוע קבע לעצמו מרן בצעירותו כשהיה גר ברח' אלקנה בירושלים, ימי שישי היו מוקדשים לכתיבת שאלות ותשובות בהלכה, הוא היה מתיישב בבית המדרש הסמוך לביתו ויושב שם שעות על גבי שעות מהבוקר ועד לאחר הצהריים ועורך מערכות בהלכה. הרבנית ע"ה הייתה באה במסירות לרבנו מידי שבוע בשעה 12:00 בצהריים ובידה צלחת תבשיל כדי שרבנו יסעד את לבו, והגבאי של בית המדרש שהיה בא בקביעות לסדר את הספר תורה, נהג תמיד לקחת את הצלחת בחזרה לבית רבנו.

לאחר זמן אמר הגבאי לרבנית, שאולי כדאי להוסיף לכבוד הרב יותר אוכל בצלחת בראותו שהאוכל שבצלחת מסתיים עד הפירור האחרון, 'אולי הרב רעב' אמר. הרבנית התפלאה כי הרב מעולם לא אכל הרבה, ובכל זאת שמעה לעצתו של הגבאי והחליטה להוסיף על מנתו. גם בשבוע שלאחר מכן האוכל הסתיים עד הפרור האחרון, וכך הדבר נשנה שוב ושוב מידי יום שישי. הגבאי אמר לעצמו, בוודאי שיש דברים בגו וצריך לבדוק את הנעשה.

ביום שישי הבא הוא הגיע בשעה יותר מוקדמת כדי לבדוק את הספר תורה, ולאחר שסיים את מלאכתו בעוד רבנו שקוע בתורה, עמד במקום סתר וגמר אומר בנפשו לעקוב אחר המתרחש, והנה הוא רואה את הרבנית נכנסת כהרגלה בשעה 12:00 ומגישה לרבנו את צלחת התבשיל וחוזרת לביתה. לא חלפו דקות מספר ומהחלון נכנסו כמה חתולים, הם כבר ידעו את הכללים, הם עולים על השולחן של רבנו, אוכלים את כל תוכן הצלחת, מוצצים את העצמות והולכים כלעומת שבאו, בעוד שרבנו צולל במים אדירים בתורה הקדושה ובכתיבת תשובות וערימות של ספרים סביב למשכנותיו ואינו יודע בבואם ובלכתם. [באהבתה תשנה תמיד עמ' קלד.]

"איש צדיק תמים היה בדרתו" - להיות גאון ולהיות רגיש לזולת - סיפורי הנהגות

מרן, הגאון שר התורה - האדם היה בקי בכל מקצועות ומכמני התורה, איש שכל גדולי החכמים כרעו ברכ לפניו, האיש שמסר נפשו על ישראל, וענוותנותו גדולה מן הכל.

זוה אינו סוד שגדולי עולם בכל הזמנים התפעלו ממנו. בספר 'הפוסק' (קווים על דמותו של הרב וואזנר זצוק"ל בעל 'שבט הלוי') מסופר, כשקיבל הרב ווזנר זצ"ל את ספרו של מרן זצ"ל טהרת הבית חלק א' (ספר העוסק בהלכות טהרה, שהכה גלים בכל עולם התורה) סיפר הרב, שקיבל חלישות הדעת, כי התקשה להאמין שקיים אדם על האדמה המסוגל להעמיד חיבור מבהיל שכזה.

הרב מאיר מאזוז שליט"א סיפר על הרב ישראל יעקב פישר זצ"ל, ראב"ד עדה החרדית, שכשיצא לאור שו"ת 'ביע אומר' חלק א', הוא אמר שספר כזה לא הופיע כבר במשך מאתיים שנה. אמר הרב מאזוז: "אתם יודעים מה זה אומר מאתיים שנה? במאתים שנה האחרונות היו חיים ה'נודע ביהודה', ה'חתם סופר', הגאון מוילנא, הרוג'צ'ובר והאור שמח, אך עדיין ספר כזה עוד לא היה".

מסופר שהרב יצחק דרזי שליט"א בעל ספר 'שבות יצחק', נכנס אצל הגאון הגדול הגר"ל שטיינמן זצ"ל. אמר לו הרב שטיינמן זצ"ל: "דע לך, אצל הרב עובדיה זצ"ל היו קרוב למיליון איש בלוויה, וקבלה בידינו שצדיק שמשותתפים בהלווייתו שש מאות אלף איש זה אות ומופת מן השמיים שתורתו התקבלה בשמיים, ושקיים זה מה שכתוב בזה". ואולי בכדי להבין מעט כמה תורתו עשתה רושם בשמיים, הובא בספר 'המנהיג', וסופר על ידי בעל המעשה. וכך סיפר: "לי ורעייתי לא היו ילדים במשך עשר שנים, ורעייתי הרגישה שכבר אינה יכולה לסבול והלכה בלילה אחד לביתו של מרן והחלה לבכות ליד ביתו. כשראו כך בני ביתו של מרן, מיד הכניסו את רעייתי לביתו של מרן. כשנכנסה אל מרן התחילה לבכות, ומרן הרגיע אותה וביקש שתספר בפניו את צרתה. רעייתי התחילה לספר לרב שכבר עשר שנים שאין לנו ילדים וכל הניסיונות והטיפולים עלו בתוהו. רעייתי התחילה שוב לבכות ומרן בכה יחד איתה. לאחר מכן ביקש מאחד מבני ביתו שיביא את ספרו 'ביע אומר'.

הלה שאל את רבנו "איזה חלק?" אך הרב השיב שאין זה משנה. לאחר שהובא ספר 'ביע אומר' חלק עשירי אמר מרן בקול: "ריבוננו של עולם, אם חשוב לך הספר זה שחיברתי בבקשה תן לאשה הזו ילדים!" ומסיים בעל המעשה "היום לי ולרעייתי יש ב"ה עשרה ילדים".

כמה מרגש לשמוע על הרגישות של מרן, על הדאגה שלו, וביותר על כוח התורה שלו שהרעיד את העולם.

דוגמא קטנה מיני רבות... היה זה בשנות השבעים, נפתחה חנות תכשיטים בירושלים, הרבנית עליה השלום, אשת מרן, ביקשה כסף לרכוש לה תכשיט לכבוד החג הקרב ובא. 'כמה את צריכה' התעניין? השיבה לרב 500 דולר, נתן לה מרן 500 דולר והיא יצאה עם ילדיה לחנות התכשיטים. בחנות צדו את עיניה זוג עגילים נוצצות, משובצות ביהלומים, אך התברר לה שמחיר גבוה הוא 1,000 דולר. "חבל", אמרה לעצמה: "זה יקר מדי ואבא יראה בזה בזבוז מיותר". יצאה מהחנות והלכה לביתה.

החג הגיע, אווירת הקודש אפפה את ביתו של מרן והנה, קודם הקידוש, מרן מוציא מכיסו זוג עגילים משובצים יהלומים, ומוסר לידה של הרבנית.

אחד מילדיו 'הלשין' שהרבנית ויתרה על רצונה בגלל המחיר, והרב ללא אומר ודברים הוציא מכיסו עוד 500 דולר והניח ביד בנו וביקש לרכוש את העגילים ולשמור את הדבר בסוד, משום שרצה להפתיע את רעייתו.

זהו סיפור קטן שמעיד על האכפתיות, על הרצון לשמח, על ההערכה והכרת הטוב שהיה לו כלפיה ולא בגלל סכום הכסף שהוציא על רעייתו... כי בכסף לא קונים שלום בית!

**בברכת התורה
רון ברירה**

"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה

נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאור אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוח בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: האובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחת:

אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון:

רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר זרבה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט דוד בן גור: מלך בן דינה אורטל בת גלית: וקטוריה בת שרה: זוליס בת תה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: רות בת לינה: מורית בת רחל

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102